

SLOVENSKI NAROD

Izjava vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — inserati do 30 pett a Din 2.— do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3.— večji inserati pett vrsta Din 4.— Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.— za inozemstvo Din 25.— Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNISTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

PODREUZNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8 — CELJE, Kocenova ulica 12. — Tel. 190.
NOVO MESTO, Ljubljanska c. Tel. št. 26. — JESENICE Ob kolodvoru 101. —
Račun pri poštnem Cekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

AMERIŠKA OFENZIVA V ŽENEVI

Prese netljiv razorožitveni predlog ameriških Zedinjenih držav — Anglija in Italija ga podpirata — Iznenadenje v Parizu

Pariz, 12. aprila. Današnji tisk je zelo ogrožen zaradi zahrbnega postopanja Amerike na razorožitveni konferenci. Brez vsakega predhodnega obvestila je na včerajšnji popoldanski seji zastopnik ameriških Zedinjenih držav Gibson predložil nov ameriški razorožitveni predlog, ki določa v glavnem:

1. Države naj uničijo vse svoje težko in lahko topništvo ter se odrežejo vsaki uporabi strupenih plinov.

2. Te vrste orožja se ne smejo nikdar več uporabljati kot vojno sredstvo.

Gibson je ta svoj predlog utemeljil s kratkim govorom povdarnjajoč, da je ta predlog kratek in jasen in ima veliko prednost pred drugimi komplikiranimi predlogi, ki zahtevajo dolgotrajnejši študij, ki pa spričo različnega naziranja nimajo izgledov, da bi bili sprejeti in izvedeni.

Angleški zunanj minister Simon je v svojem govoru pritril naziranju Gibsona in se pridružil ameriškemu predlogu. Njegovemu vzgledu je sledil tudi italijanski zunanj minister G. R. Andri, ki je izrazil pripravljenost Italije sprejeti ameriški predlog. Povdarnjal je, da bi se na ta način izvedla vsaj razorožitev na kopnem, dočim bi se lahko o razorožitev na morju razpravljalo kasneje, ko bi bila razorožitev na kopnem, kakor jo predlaga Amerika, že izvedena.

Francoski delegat je izrazil svoje presenečenje nad tem nenadnim predlogom Amerike, ki je v vprašanju razorožitev doslej stal nekako ob strani.

Vsi današnji pariški listi izražajo začudenje nad tem nastopom Amerike in sumnijo angleškega in italijanskega ministra, da sta bila poprej poučena o tem predlogu in da sta zaradi tega mogla takoj iščasno precizirati svoje stali-

sče. »Journal« piše o naivnem in zahrbnem napadu Amerike, ki bo način torpedirati Tardieujev predlog. »Petit Parisien« označuje ameriški predlog za demagoški manevr, Pertinax pa pise v »Echo de Paris«, da je Amerika samo zaradi tega omejila svoj predlog na razorožitev na kopnem, ker se zaveda, da bi ostala pri tem sama popolnoma neprizadeta. Motijo pa se zaključuje list, če mislijo, da se bo na ta način posrečilo izolirati Francijo. Francoska diplomacija bo znala odbiti vsak poskus obkroževanja. Da sta Anglija in Italija takoj pristali na ameriški predlog, je razumljivo, ker je njuna glavna moč na morju, a Italija se tudi zaveda, da bi izvedbo takega predloga dobila premič v Srednji Evropi in na Balkanu, kjer države sploh nimajo vojne mornarice, marveč obstaja vsa njihova obrambna sila v suhozemni vojski.

Po volitvah v Nemčiji

Kljub nedeljskemu porazu je Hitlerjev tisk zelo zmagoslaven in napoveduje notranjopolitični prevrat po pruskih deželnozborskih volitvah

Berlin, 12. aprila. Današnji jutranji listi obširno komentirajo izid nedeljskih predsedniških volitev. Levičarski tisk izraža zadovoljstvo nad zmago Hindenburga in podprtava, da je dobil Hindenburg 53 odstotkov vseh oddanih glasov in 6 milijonov glasov več kakor Hitler. Nemški narod vseh slojev je s tem znova dokumentiral svojo zvestobo do Hindenburga in se združil okrog lega simbola nemške solidarnosti in nacionalne življenjske sile. Pri tem pa se ne da tajiti, da so Hitlerjevi glasovi zelo porasli, kar pa je predvsem posledica dejstva, da so zanj glasovali komunisti, česarovo skuša Hitler to tajiti.

Popolnoma drugače sodijo o izidu volitev Hitlerjevi listi. Soglasno ugotavljajo, da pomeni izid nedeljskih volitev kljub formalni zmagi Hindenburga odlično zmagajo Hitlerja. Ta zmaga je v tolku večja, če se upošteva, da so za Hindenburga glasovale stranke od skrajne desnice do skrajne levice, dočim je Hitler nastopal sam. Narodni socialisti beležijo porast svojih glasov z 2 milijona, Hindenburg pa samo za 700.000. Izid volitev pa je po poglavju Hitlerjevega tiska silne važnosti na notranje političnem polju. Hitlerjevi volilci predstavljajo enoten blok in je zaradi te-

ga narodno socialistična stranka številčno najmočnejša stranka v Nemčiji. Volilci Hindenburga pa predstavljajo koalicijo absolutno heterogenih strank, ki se v notranje političnem pogledu ne bodo mogli nujno zgoditi.

Hitlerjev tisk odločno odklanja trditve, da bi za Hitlerja glasovali komunisti. Hitler sam je izjavil, da je globoko prepričan, da zanj ni bil oddan niti en komunističen glas, pač pa da so komunisti po veliki večini glasovali za Hindenburga. Z notranje političnega stališča so zaradi tega nedeljske volitve samo teoretično pomembna, praktična stran pa se bo pokazala šele 24. aprila ob prilikih deželnozborskih volitev na Pruskom, Bavarskem in Württemberskem. Ne da se več tajiti, da se razpoloženje za Hitlerja v Nemčiji vedno bolj uveljavlja in Hitlerjev tisk naglaša, da se da že skoraj z matematično gotovostjo napovedati Hitlerjeva zmaga pri pruskih volitvah. Hitler sam na Pruskom ne more kandidirati, ker ni pruski državljan, pač pa je odstopil svoje mesto hohenzolernskemu princu in ni izključeno, da bo ta princ naslednik dosednjega socialno-demokratskega ministrskega predsednika na Pruskom.

Sodoma in Gomora v Ameriki

Zaradi nenadnega izbruha treh ugaslih ognjenikov ob argentinsko-čilski meji je več mest zasul dež pepela in peska — Katastrofi je sledil še potres, ki je paniko še povečal

Buenos Aires, 12. aprila. Silno paniko je izval nenadni izbruh vulkana Descazado, 4.500 m visokega ognjenika v skupini Cordillero. Nad mestom Montevideo, Mendoza in v okolici se je v nedeljo popoldne vsul dež, obstoječ iz pepela in peska. V bližini mesta General Poco je padlo pepela in peska 80 cm visoko, tako da je bil onemogočen ves železniški in avtomobilski promet. Istočasno sta zaleda bruhati tudi vulkana Dumuyo in Taganji, ki sta prav tako že več let mirovala in so jih smatrali že za ugasle ognjenike. Mesto Chosmal je popolnoma uničeno. Kolikor ga ni uničila lava,

ga je uničil požar, ki je nastal vsled ognjenega dežja. Ob argentinsko-čilski meji, kjer je razdejanje največje, je zavladala med prebivalstvom strahovita panika. Povečala jo je še okolnost, da so se istočasno z izbruhom ognjenikov pojavili močni potresi, parkrat pa je zavladala trda tema. Ker so bile uničene električne napajalne, so obširne pokrajine ostale brez luči in sploh električne točke. Tudi telefonske zveze so večinoma prekinjene, tako da podrobnosti o tej katastrofi še niso znane. Zatrjuje pa se, da je bilo tudi mnogo človeških žrtev.

novčanic, ker so bile številke teh novčanic objavljene.

Newyork, 12. aprila. AA. Charles Lindbergh je dovolil, da listi objavijo te številke novčanic, ki jih je bil izročil roparjem za svoje dete. Lindbergh je misil, da bo na ta način roparje spravili v roke oblasti Roparji so denar pobrali, deteta pa niso venili in zahtevali sedaj še enkrat 50.000 dolarjev v zlatu.

Lindbergh bo plačal še 50.000 dolarjev v zlatu

Newyork, 12. aprila. AA. Lindbergh je izjavil, da se želi vnovič pogajati z zločinci, ki so mu ugrabil dete. Pripravljen je zamenjati novčanice, ki jim jih je bil izročili za svoje dete, z zlatom. To pa zato, ker zločinci ne morejo rabiti

Velik požar v francoskem zgodovinskem mestu

Pariz, 12. aprila. V zgodovinskem mestu Peauvai je snoči izbruhnil katastrofalni požar. Šest poslopov visoke zgodovinske vrednosti je postal zrtev plamenov. Ogenj je ogrožal vse mesto in na pomoč so morali pozvati celo gasilce iz Pariza. Sele proti jutru se je posrečilo, da so ogenj omejili in pogasili. Zgorelo je mnogo dragocenih zgodovinskih nenadmestljivih predmetov. Škoda cenijo nad 2 milijona frankov.

Hoover bo dobival 1 dolar mesečne plače

Washington, 12. aprila. Gospodarskemu odboru reprezentančne zbornice, ki razpravlja o štednji v državnem gospodarstvu, je postal predsednik Hoover pismo, v katerem sporoča, da je pripravljen pristati na to, da se njegova plača za dobo enega leta zniža od 75.000 dolarjev na 1 dolar mesečno.

Krvav pokolj med seljaki in sodno komisijo

Banjaluka, 12. aprila. Včeraj je prišlo v selu Petoševci pri Banjaliku do krvavega pokolja med sodno komisijo in seljaki. Banjaluški župan Hamzu Huseđinović je s svojim bratom Šemšu v spremstvu sodne komisije hotel prevzeti poselstvo bratov Alježićev, ki so izgubili neko pravdo na tožbo Huseđinovića. Ko je sodna komisija začela poslovati, so se bratje Alježići zoperstavili in nastala je med njimi ter žandarji in Huseđinovićem krvava borba, v kateri je bil Stojan Alježić ustreljen, njegov brat Djuro pa ranjen. Tudi dva žandarja sta dobila težke poškodbe. Uvedena je bila najstrožja preiskava in je bil tudi proti banjaluškemu županu odrejen preiskovalni zapor.

Katoliški patriotizem

Bruselj, 12. aprila. AA. Na mednarodnem kongresu katoliških dijakov se je dogodil incident, ko so delegati iz Luksemburga predlagali, naj kongres sprejme dnevni red, ki poudarja, da je treba v primeru konflikta med patriotsko idejo in krščanskim čuvstvom izbrati krščansko stališče. Incident je bil poravnан s tem, da so izraziti patriotsko idejo zamenjali z besedami: »Oddaljitev od patriotskega čuvstva.«

Poljaki branijo svoje pravice

Varšava, 12. aprila. AA. Poljsko časopisje napada predsednika volilnega odbora v Opolu, ki je zahteval, naj bi bila poljska volilna lista za parlament sestavljena v nemškem jeziku. Ta zahteva je po ugotovitvi poljskih listov v nasprotju z ženskovo konvencijo o pravicah manjšin.

Katastrofa velike elektrarne v ČSR

Praga, 12. aprila. Včeraj ob 14. se je zrušila elektrarna v Predmiercih pri Kraljevem Gradiču. Elektrarna je bila zgrajena tik pri mostu, ki se je zrušil, zaradi česar je zaleda ista nesreča tudi elektrarna. V elektrarni so bila stanovanja lastnika in vseh nameščencev. Nameščenci so pravočasno opazili grožje nesrečo ter zapatili poslopje, v katerem sta ostala le dva otroka. Otroka je rešil zdravnik, ki se je slučajno vozil z avtomobilom mimo elektrarno. Most je bil zgrajen 1. 1915. elektrarna pa v letih 1918. do 1921.

Obrat KID na Jesenicah deloma obnovljen

V teku tega tedna bo postopoma obnovljeno delo v predelovalnih obratih — Martinovke bodo zaenkrat še mirovale

Jesenice, 12. aprila. r. Kakor izvemo z merodajne strani, bo po doseženem sporazumu med Kranjsko industrijsko družbo in delavtvom v teku tega tedna obnovljeno delo. Obratovanje se bo pričelo stopnjema najprej v predelovalnih obratih, tako da bo do konca tega tedna zaposlenih okrog 1100 delavcev. Pri martinovkah bo delo za enkrat še počivalo, ker se položaj glede naročil še vedno ni izboljšal. Zaradi tega se bo do nadaljnega obratovalo v omejenem obsegu, podjetje pa si bo prizadevalo, da zaposli kar največ delavcev. Upati je, da se bo položaj v kratkem izboljšal, tako da bo mogoče obnoviti obrat v vsem obsegu in zaposlit vse delavstvo, ki je zaradi dosedanje brezposelnosti že popolnoma izčrpano in v najobupnejšem položaju.

Zakon o zaščiti kmetov proglašen za nujen ker skušajo razni elementi izkoristiti sedanje stanje in forsirajo prodaje kmečkih posestev

Beograd, 12. aprila. Današnja seja Narodne skupščine se je pričela ob 9.30. Po odobrenem zapisniku je zastopnik ministra za trgovino kmetijski minister g. Demetrović prosil Narodno skupščino, naj prizna zakonske načrte o zaščiti kmetov, ki je na dnevnem redu, nujnost. Prilike v državi so take, da se ne morejo nazvati poljovne, pojavili pa so se tudi razni elementi, ki izkorisčajo ta položaj in skušajo še pred uveljavljenjem tega zakona dosegati celo vrsto eksekutivnih predlag kmečkih posestev. Da se napravi temu konec, je nujno potrebno, da se ta zakon čimprej uveljavlji. Narodna skupščina je sprejela ta predlog mini-

stra in proglašila zakon o zaščiti kmetov za nujen.

V nato slediči debati sta govorila najprvo poročevalca skupščinskega odbora, ki je zakon proučil in sicer načrto poslana Nikolao Sokolović, nato pa sta govorila kmetijski minister g. Demetrović in pravosodni minister gosp. Maksimović. V imenu poslanskega klubnika JRKD je govoril nato še narodni poslanec Stjepan Cirić, v imenu narodnega seljačkega kluba pa narodni poslanec dr. Lončarević. Zakon bo v Narodni skupščini najbrž sprejet še danes, nakar bo takoj dostavljen senatu.

Uredba o odmeri nagrad dnevničarjev v področju notranjega ministrstva

Uredba odmerja višino nagrade po vrsti službe in strokovni kvalifikaciji

Beograd, 12. aprila. p. Na osnovi čl. 166 zakona o uradniških z dne 31. marca 1931 je minister notranjih zadev v sporazumu s finančnim ministrom predpisal uredbo o nagradah dnevničarjev v področju notranjega ministrstva.

čl. 1. Nagrade dnevničarjev po vrsti službe in draginjskem razredu se določajo takole:

1. Dnevničarji, ki vrše službo zvaničnikov brez ozira na kvalifikacijo dobivajo kot nagrado v prvem draginjskem razredu do 1100, v drugem draginjskem razredu do 950 in v tretjem draginjskem razredu do 850 Din mesečno.

2. Dnevničarji, ki vrše službo zvaničnikov po draginjskih razredov do 950, 850 in 750 Din mesečno.

3. Dnevničarji, ki so na dan, ko stopi ta uredba v veljavo, v državni službi in imajo večjo nagrado, kater je predvidena s to odredbo za dotedno vrsto službe, obdrži to višjo nagrado. Roki za počevanje nagrade se računajo od dneva postavljanja in od najvišje začetne nagrade.

3. Dnevničarji s strokovno tehnično ali obrtno kvalifikacijo, če vrše službo, id

odgovarja njihovi kvalifikaciji, po draginjskih razredih do 1200, 1100 in 1000 Din mesečno.

4. Dnevničarji s fakultetno izobrazbo, če vrše službo, ki odgovarja tej kvalifikaciji, po draginjskih razredih do 1400, 1300 in 1200 Din mesečno.

čl. 2. Po dveh letih službe se lahko nagraja dnevničarjem pod točko 1 za 50, pod točko 2 za 40, pod točko 3 za 30 in pod točko 4 za 800 Din mesečno.

Kako velika je pri nas brezposelnost

Samo v industrijsih je v naši državi okrog 182.000 brezposelnih

Ljubljana, 12. aprila.

Mnenja o obsegu naše brezposelnosti so močno deljena. V spomenici, ki je izdalo centralno tajništvo delavskih zbornic skupno z Ujedinjenim delavskim sindikatnim savezom Jugoslavije, so na prvem mestu omenjene trditve nekaterih naših narodnih poslancev v Narodni skupščini, da problem brezposelnosti pri nas sploh ne obstaja in da je celo sedanje delavsko zavarovanje za naša razmere nepotrebno luksuz. V dokaz nepravilnosti takih trditiv navajajo delavske zbornice število brezposelnih s 182.124, katerega so statističnim potom ugotovile, toda s pripombom, da zanesljive in vsestranske statistike o brezposelnosti pri nas sploh nimamo. Delavske zbornice so zato proučile samo nekatera posamezna večja podjetja in tako prišle do gornjega rezultata.

V poročilu Delavske zbornice za Slovenijo v Ljubljani za leti 1929 in 1930 pojasnjuje članek »Stanje brezposelnosti v Sloveniji«, da eksaktne štežete brezposelnih ni mogoče, ker se s skrajšanjem dnevnega delavnega časa brezposelnost lahko povojno zmanjšuje. Predno hočemo proučevati in ugotavljati brezposelnost, moramo ta pojmom pravilno definirati. Najboljšo definicijo dobimo, ako primerjamo brezposelnost z invalidnostjo, katera ima dobro internacionalno priznano definicijo. Brezposelni je oni, ki nima svoj izobrazbi in svojemu poklicu primerne polne pridobitne zaposlitve. Brezposelnost ni enotna. Delavec je 100% brezposeln, ako nima absolutno nobene službe. Delavec je samo 50% brezposeln, ako mu podjetnik skrajša delavni čas in v zvezi s tem njegov zasluzek za polovicu in ako delavec ne more te izgube nadomestiti z drugim pridobitnim delom. Eksaktne ugotovitev brezposelnosti je torej mogoča s proučevanjem zaposlitvenih razmer vsakega posameznega delavca kakor n. pf. ugotovitev invalidnosti delavca na podlagi zdravniške preiskave. O parcelni brezposelnosti nimamo v Jugoslaviji skoraj nobene statistike, dasiravno je centralno tajništvo delavskih zbornic že izdelalo nekak tozadven osnutek. Za totalno brezposelnost nam pa zelo dobro služi statistika OUZD-a v Ljubljani.

V marcu 1930 je bilo pri OUZD-u zavarovanih 92.489 delavcev in v marcu 1932 pa samo 73.081. Pri nespremenjenem obsegu zavarovalne obveznosti je število zavarovanih delavcev padlo v dveh letih za 19.408 ali 21 %. Ti delavci niso niti pomrli, niti se izselili, niti dobili samostojnih poklicev, niti dobili zaposlitve v rudarstvu ali polje-

delstvu, ker in teh področjih narodnega gospodarstva vlada ista – oziora po misijenju ekspertov – celo večja kriza kot pa v industriji, ki so zastopane pri OUZD-u. Padec članstva OUZD-a predstavlja torej samo obseg 100% brezposelnosti.

Za ugotovitev lokalne brezposelnosti je OUZD sestavil poseben »Zemljevid brezposelnosti v dravski banovinici po ekspozituri OUZD-a. Vsebino zemljevida tu na kratko rekapitujamo: Število totalno brezposelnih absolutno v odstotkih

Zagorje 1.586 38 %
Novo mesto 1.472 35 %
Kocevje 765 31 %
Slovenjgradec 1.008 31 %
Celje 4.265 27 %
Ptuj 784 25 %
Kranj 2.189 22 %
Murska Sobota 820 22 %
Maribor 2.431 17 %
Tržič 469 16 %
Ljubljana 3.619 13 %

Skupaj OUZD 19.408 21 %

Poleg ekspoziture v Zagorju, kjer je medrojna ustavitev steklarne, je brezposelnost relativno največja v območju oni ekspozitur, pri katerih prevladuje lesna industrija.

Zanimiva je kontrola števila 182.124 brezposelnih, katerega navajajo delavske zbornice v spomenici kraljevski vlad. OUZD je imel v marcu 1930 zavarovanih 608.803 delavcev, Bratovska skladnica pa okrog 160.000; skupaj torej 870.000 delavcev. 21 % tega števila znaša 182.700 brezposelnih, kar se z rezultatom delavskih zbornic zelo dobro ujema.

Dejanski stan naše brezposelnosti je torej sledi: Samo v industrijsih zastopanih pri OUZD in pri Bratovskih skladnicah je okroglo 182.000 totalno brezposelnih. Niso pa tudi vpoštevani niti poljedelski delavci – in Jugoslavija je vendar v prvi vrsti agrarna in ne industrijska država – niti železničarji, niti uradništvo državnih, banovinskih, občinskih itd. uradov, niti absolventi srednjih in visokih šol, ki po končanih študijah čakajo pamestitev, niti samostojni poklici (n. pr. mali obrtniki), ki so morali zapreti delavico, niti sezjski delavci in končno niso upoštevani niti parcelno brezposelni delavci, katerih število bo najbrže mnogo večje od števila totalno brezposelnih. Sele potem, ko vzamemo v račun vse te momente, dobimo približno pravilno sliko o obsegu naše brezposelnosti.

Za izobrazbo obrtnega naraščaja

Velik posmen predavanji, ki jih prireja Obrtno društvo za obrtniške vajence in vajenke

Ljubljana, 12. aprila.

Obrtno društvo dela z vedno večjo intenzivnostjo za izobrazbo obrtnih vajenik in vajencev, čeprav ima društvo dosti strastnih in zagrizenih nasprotnikov, da vajenke in vajenci marsikaterjejo mojstra ne prihajajo k rednemu predavanju in se niso vpisani v raznih odsekih, ki jih je Obrtno društvo ustanovilo za pravo vzgojo naraščaja. Taki mojstri naj končno vendar spregledajo, da pri izobrazbi naraščaja ne gre morda za skupne in ločene zbornice, temveč edinole za to, da se na naraščaju razširi obzorje in njegovo znanje izpopolni z vsem, česar mu ne more nuditi delavnica in šola. Samo za to gre, da vzgojimo inteligenčen in konkurenčen zmožen naraščaj, ki bo ponos stanu in v končni narodu ter državi. Nikdov ne more tajiti, kako se je s pomočjo predavanj izboljšala disciplina učencev, ki so postali resnejši in so se jeli zanimati za knjige, vsa Ljubljana pa priznava, da se je vedenje velikega dela vajencev, odkar Obrtno društvo skrbti za njih vzgojo, silno izboljšalo. Fantje niso več razviti zaradi nagnjivosti in celo podivjanosti, ker so se pričeli zavedati svoje naloge, da jih tudi šola splošno hvali. Zagrizenost zaradi vprašanj, ki so stvar mojstrov, ne sme skrovati ugled stanu, namjan pa še naraščaju odjedati prepotrebne izpopolnitve v oljki in omiki, saj vendar gre le za koristi in ugled stanu.

Tudi sroči je bilo predavanje v Mestnem domu prav dobro obiskano. Naravno, saj je govoril naš najzabavnejši in najveselesiji alpinistični pisatelj v planincem g. prof. Janko Mlakar. Z neprisilenim in neafektiranim domačim humorjem je opisan, kako je trikrat naskakoval najvišjo goro v Evropi, Mont Blanc, in kako jo je končno v družbi svojih slovenskih prijateljev leta 1926 tudi srečno zmagal. Dolga vrsta diapozitivov po lastnih posnetkih s poto je ilustrirala njegove živahne opise, v uvodu je pa opisal pot do Mont Blanca in vse krasote teh svetovno slavnih dolin. Prav veselo je tudi pravil, kako so že v XVIII. stoletju prvi prilezli na najvišji vrh Evrope, obenem je pa opozoril tudi na vse nevarnosti viharjev na muhastem gorskem očaku. Mraz, nadločevske napore in vedno prezeč smrt opisovati s smehom je umetnost, ki jo zgaga le veda, v sočnih višinah očiščena pesniška duša. To pa zna kakor nihče drug prof. Janko Mlakar in gotovo je to svojo čudovito silo že redkokdaj odkril tako jasno kakor sroči. Tudi najgljibljko tragičko omili tako magični s tako zdravim humorjem, da se je tudi sroči po dvorani neprestano razlegal najveselesiji smeh. Ali se je učil pri italijanskih teatralih, ki po najtežjih tragedijah vedno uprizorjajo najbolj komične farse, da se obiskovalci zopet razvedre? In pa zavestnosti zna svoje postulante za lepoto

Narodno gledališče

Drama

Začetek ob 20.

12. aprila, torek: Zaprt.

13. aprila, sreda: Kvadratura kroga, premiéra. Izven.

14. aprila, četrtek: Zaprt.

15. aprila, petek: Kar hočete. Red D.

16. aprila, sobota ob 15.: Vzrok. Dijaška predstava po značilnih cenah. Ob 20. Kvadratura kroga. Red E.

Premiéra v ljubljanski drami. V sredo dan 13. t. m. zvečer ob 20. uri bo v naši drami premiéra ruske veseloigrige Kvadratura kroga, ki jo je spela Katajev, prevedel pa Josip Vidmar. Dejanje se vrši v današnji Moskvi. Dokle je izredno zanimivo, kaže nam sodobno življenje v sovjetski Rusiji. Veseloigrje je naštudiral prof. Šteet. Premiéra je izven abonma na običajnih dramatskih cenah.

Dijaška predstava v ljubljanski drami bo v soboto dan 16. t. m. popoldne ob

16. ure. Vzorci se drama »Vzrok po globoki značilnih cenah.

OPERA

Začetek ob 20.

12. aprila, torek: Židinja. Red C.

13. aprila, sreda: Robinzonada. Red A.

14. aprila, četrtek: Čardaška kneginja. Opera. Igrajo Jesenčani na korist pomožne akcije na Jesenicah. Izven. Znižane cene.

15. aprila, petek: Zaprt.

16. aprila, sobota: Sevilski brivec. Red B.

Zidinja: Opozorjam na nočnijo predstavo te izredno melodiozne opere. V glavnih vlogah nastopajo: ga. Gungjenc, ga. Ribičeva, gg. Ivčič, Banovec, Rumpel in Janko, Dirigira dr. Švara, predstava je za red C.

Izvrstno komično opero »Robinzonado« ponovi naša opera v sredo 13. t. m. v običajni zasedbi za red A. Opera dirigira kapeljnik Štrifot.

Gostovanje Jesenčanov v naši operi. V četrtek 14. t. m. gostuje na našem odru skupina Jesenčanov, ki vprizore Kalmanno opereto »Čardaška kneginja«. Jesenčni imajo dva izvrstna gledališka odra, enega v Ljubljiskem, drugega pa v Sokolskem domu. Skupina, ki gostuje v naši operi, pripada Ljubljanskemu odru, in se je postavila v službo pomožne akcije v koncert brezposelnega Jesenčkega delavstva. Ansambel je prav dobro uigran. Čardaško kneginjo so že večkrat izvajali na Jesenčni s prav lepim uspehom. Posebno udarjam, da so vsi sodelovali, od prvega solista preko članov orkestra in do stafista, vsi z Jesenčno. Ker ima prisreditev – gostovanje dobredelen značaj, pričakujemo, da se bo ljubljansko občinstvo odzvalo v polnem številu in posetilo predstavo. Cene so znižane opere.

Naši elektrotehnični

Ljubljana, 12. aprila.

Strokovna zadruga koncesioniranih elektrotehnikov za dravsko banovino v Ljubljani je imela v nedeljo 10. t. m. svoj IX. redni občni zbor v posvetovalnici mestnega magistrata v Ljubljani. Klub temu, da ima zadruga svoje članstvo razdeljeno po vsej banovini, je bila udeležba prav častna. Zbral se je 55 članov, to je skoraj 40%, kar dokazuje veliko stanovsko zavednost vse načine gospodarske panege.

Ob 10. uri je načelnik g. Ivan Milčič občini občni zbor, pozdravil člane, posebno pa g. Josipa Rebeka, zastopnika občinskega odska Zbornice za TOI, g. dr. Pretnarja, referenta zbornice za TOI, g. ing. Miklavca, ravnatelja Kranjskih deželnih elektrarn, g. ing. Zajca, kot zastopnika mestne elektrarne ljubljanske, g. ing. Groša, kot zastopnika elektrarne Majdič v Kranju in g. ing. Pehanja kot zastopnika Električne zadruge v Šiški. Nato je poročal o delu zadruge v preteklem poslovnem letu. Iz poročila je posneti, da je zadruga posvečala največjo skrb vajensku vprasanju in da v tem pogledu prednjači vsem drugim zadrugam. Organizirala je – včinoma z lastnimi sredstvi – enomeščni celodnevni tečaj za vajence, ki v tem letu dokončajo učno dobo. Poleg tega je posvečala veliko pažnjo zatrjanju šumarskega, ki se je v zadnjem letu prav bohotno razraslo. Poročal je tudi o ustanovitvi lastnega strokovnega lista »Elektrotehnički vestniki«.

Pri predavanju je bilo pa razen mladih, odbornikov in nekaterih mojstrov, ki smo med njimi opazili tudi likvidatorja Zvezde obrtnih zadrug g. Filipa Pristova, le pre malo pomočnikov. Tudi ti naj bi se udeleževali teh izvrstnih predavanj, saj so taka, da pri njih pridobi tudi najinteligentnejši človek.

Pred predavanjem je predsednik odseka za izobrazbo naraščaja g. Milko Krapec opozoril mladino, da se posamezni naraščajski odseki z vso vmeno pripravljajo na akademijo s petjem, glasivo in televadbo, kjer jim bo dana prilika, da se tudi pred javnostjo izkažejo kot vredni pomočniki in nasledniki svojih mojstrov votideljev tudi na prosvetnem polju. Predsednik Obrtnega društva g. Rebek se je po predavanju najprejšnje zahvalil predavatelju, končno pa je pri mladino pozval, naj pridno sodeluje pri pevskem zboru, kjer se pod vodstvom tajnika Obrtniškega društva g. Vladoimirja Pfeiferja vajenke in vajenci uče petja in tudi teorije, nadalje pri tamburaškem zboru, ki mu je Obrtno društvo nabavilo instrumente in ga tudi vodil požrtvovano g. Pfeifer, nadalje na vse tudi v televadom odseku, ki ga pri Sokolu-matici vodi prednjak – obrtnik g. Jure Zadravec. Tako se pametno in smotreno delo za ugled obrtnega stanu!

Pred predavanjem je predsednik odseka za izobrazbo naraščaja g. Milko Krapec opozoril mladino, da se posamezni naraščajski odseki z vso vmeno pripravljajo na akademijo s petjem, glasivo in televadbo, kjer jim bo dana prilika, da se tudi pred javnostjo izkažejo kot vredni pomočniki in nasledniki svojih mojstrov votideljev tudi na prosvetnem polju. Predsednik Obrtnega društva g. Rebek se je po predavanju najprejšnje zahvalil predavatelju, končno pa je pri mladino pozval, naj pridno sodeluje pri pevskem zboru, kjer se pod vodstvom tajnika Obrtniškega društva g. Vladoimirja Pfeiferja vajenke in vajenci uče petja in tudi teorije, nadalje pri tamburaškem zboru, ki mu je Obrtno društvo nabavilo instrumente in ga tudi vodil požrtvovano g. Pfeifer, nadalje na vse tudi v televadom odseku, ki ga pri Sokolu-matici vodi prednjak – obrtnik g. Jure Zadravec. Tako se izvolelite 12 članov izpravevalne komisije.

Pri raznoterostih je načelnik g. Poljšak poročal o krvitih omejitvah, ki jih predpisuje novi obrtni zakon elektrotehničnemu obrotu. Predlagal je, da občni zbor poveri razčlanski zaključek za preteklo leto. Preglednik g. ing. Turšek je v zvezi s tem predlagal, kako naj se porabi prebitki ter je občni zbor njegove predloge delno usvojil in votiral za »Elektrotehnični vestnik«. Din 4000. – skladu za tečaj pa Din 2000. –

Skupno z odobritvijo proračuna za prihodnje poslovno leto se je sklepalo z članarinami in pristopnimi ter se je usvojil predlog odbora, s katerim se ti prispevki diferencirajo po obsegu obra.

Po 10-minutnem odmoru si je članstvo poslušalo nov odbor za prihodnja tri leta. Predlagani sta bili dve kandidatni listi ter je bil z 29 proti 15 glasovom izvoljen nov odbor z g. Tonetom Poljšakom kot načelnikom in g. Maksom Havličkom kot načelniku načelnika. Po predaji načelničke funkcije se je novi načelnik zahvalil za upanje, pozval odbor na agilno sodelovanje ter dal nekaj smernic za delovanje. Sledila je izvolitev 12 članov izpravevalne komisije.

Pri raznoterostih je načelnik g. Poljšak poročal o krvitih omejitvah, ki jih predpisuje novi obrtni zakon elektrotehničnemu obrotu. Predlagal je, da občni zbor poveri razčlanski zaključek za preteklo leto. Preglednik g. ing. Turšek je v zvezi s tem predlagal, kako naj se porabi prebitki ter je občni zbor njegove predloge delno usvojil in votiral za »Elektrotehnični vestnik«. Na koncu je zahvalil predavatelju, končno pa je predstavil novi odbor izvrsi, ter skorito korporativno vztrajalo na mestih do 14. ure, ko je načelnik zaključil občni zbor.

Beležnica

Koledar.

Danes: Torek, 12. aprila kataličani Jurij Dam, Zenon, Škof, Sava, pravoslavni 30. marca.

Danšenje prieditev.

<p

Dnevne vesti

Iz Ljubljane

Palača Pokojninskega zavoda v Splitu. V Splitu so se mudili te dni predstavniki Pokojninskega zavoda iz Ljubljane. Na sestanku z upravo spiltske podružnice PZ je bilo sklenjeno, da se zgradi v Splitu petnadstropna palača. Zemljišče je že kupljeno. Gradbeni stroški bodo znašali okroglo 3 mitijone Din. Na Wilsonovi obali pa zgradi PZ trinadstropni paviljon za poslovne prostore, ki bo veljal 400.000 Din.

Odličen gost v Splitu. V Split je prispel s svojo soprogo angleški poslanik v Moskvi sir Edward Owney. Prispel se je z našim parnikom »Kraljica Marija« in ostane v Splitu več dni. S parnikom »Kraljica Marija« je prispelo v nedeljo v Split 264 Angležev.

Razpisana služba državnega cestarja. Sresko načelstvo v Kranju razpisuje mesto državnega cestarja - delavca na progi državne ceste št. 2. med km 671.5 do 677.5 s sedežem v Selu pri Žirovnicah z mesečno plačo 600 Din, mesečno stanovanjsko doklado 100. Prošnja je treba vložiti pri tehničnem razdelku sreskega načelstva v Kranju do 30. t. m. V poštev periodajo le prosilci, ki so že služili pri vojakih in ki niso starci nad 30 let.

Vprašanje znižanja najemnin. Akcijski odbor za znižanje najemnin v Sarajevu je odpovedal drugo veliko zborovanje hišnih posestnikov, ker je dobil uradno obvestilo, da bo rešeno vprašanje znižanja najemnin v okviru zakona o pobiranju draginje. Sarajevski hišni posestniki so v nedeljo na zborovanju sklenili naprositi vladu, naj opusti namernavano maksimiranje najemnin.

Ljubljansko podjetje bo gradilo pristaniška skladisca na Sušaku. Na Sušaku zgrade pristaniška skladisca, poslopje za pristaniške oblasti ter za celnarsko in finančno kontrolo. Gradbenina del je izložljivalo gradbeno podjetje ing. Dedeck iz Ljubljane. Že ta mesec bo zaposlenih okrog 40 delavcev, pozneje pa od 150 do 200.

Zavodi za umobolne prenapolnjeni. Ker so vsi zavodi za oddajo umobolnih zopet prenapolnjeni je vsak sprejem brez predhodnega vpoklica na podlagi pisменe prošnje, opremljene z zdravniškim spričevalom, nemogoč. Na to se opozarjajo v lastnem interesu vsi prizadeti.

Člani SPD dobe v hotelu g. Franca Paara na Jesenicah 20% popust na cene prenopačnina, tako da stane člane SPD soba v I. nadstropju 40 Din (2 postelji), ali 20 Din (1 postelja), v II. nadstropju Din 32, oziroma Din 16. Pravtako imajo člani SPD 20% popust za vožnjo z avtobusom g. Paara na Jesenicah, tako da jih stane vožnja Din 4 za 1 km. Članom se pripoča uporabljanje teh ugodnosti.

Dobave. Strojni oddelok direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 21. t. m. ponudbe glede dobave 3 brusnih kamnov. (Pogoj je na vpogled pri istem oddelku).

Oddaja zakupa buffeta na postaji Vareš se bo vrnila potom ofertne licitacije pri direkciji državnih železnic v Sarajevu. Oglašam v pogoju so na vpogled v pisarni Zbirnice TOV v Ljubljani.

Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo nestanovitno vreme. Včeraj je bilo še po večini krajev naša država lepo. Najvišja temperatura je znašala v Beogradu 23, v Skopiju 20, v Sarajevu 18, v Zagrebui 16, v Splitu 15, v Ljubljani 14,6, v Mariboru 14,2. Davi je kazal barometer v Ljubljani 758,2, temperatura je znašala 7,8.

Sneg v Splitu. V nedeljo dopoldne so imeli v Splitu lepo toplo vreme; temperatura je znašala 20 stopinj. Popoldne se je pa nebo pooblačilo, začelo je deževati in nekaj minut je celo snežilo. Potem se je pa zopet zjasnilo. Sneg je seveda Dubrovničane presenetil, saj ga vidijo redko, posebno pa se ob tem času.

Krvava rodbinska tragedija. Peter Farkaš v Novem Sadu je živel v konkubinatu s Katlico Geler, ki je te dni porodila. Farkaš je v soboto s svojim bratom popival, dokler ni pognal vsega zaslužka. Katica je pripravila doma rovnico in hotela z njim udariti Petra, ki ji je pa rovnico iztrgal in začel z njim obdelovati njenega brata Antona. Pobil ga je na tla in ga hotel udariti še enkrat po glavi, tačas je planila Katica nanj s kuhinjskim nožem in ga zabolila v prsa, potem si je pa hotel končati življenje. Oba so težko ranjena prepeljali v bolnico.

Zver v človeški podobi. V Sremski Mitrovici je bil te dni obsojen na 16 let težke ječe in 10.000 Din odškodnine 21-letni Jovan Vuksan, ki je tudi oskrnuli in umoril 14-letno Ano Fišer iz Sremskih Karlovcov. Deletoče se je vratilo iz vignografa, kamor je bilo odšlo po grozje za svojo mater. Vuksan je je srečal v hotel poljubiti, deklica je pa zbolela in začela klicati na pomoč. Zločinec jo je dohitel v koruzi, kjer je pa najprej oskrnul, potem ji je pa prerezel z nožem grlo. Občinstvo je sprejelo odsodbo z velikim zadovoljstvom.

V smrt, ker se spris s fantom. V vasi Bergadovo bližu Mitrovice so potegnili iz vodnjaka 19-letno kmečko dekle Marijo Iljanović. Prvotno so mislili, da je virgel v vodnjak njen fant, brivec Ljubomir Čizmić. Aretirali so ga, pa je bil takoj izpuščen, ker se je izkazalo, da je šla Marija sama v smrt in sicer zato, ker sta se bila s fantom spris.

Morje vrglo na suho neznančega utopljence. Na obali blizu Orebice v Dalmaciji so našli truplo okrog 25 let starega krepkega moškega, ki ga je vrglo morje na suho. Najbrž gre za truplo podporočnika Statiča, ki so ga odnesli valovi z rtita Male Petke pri Lapadu.

Foto-sport zadovolji vsakogar s katero kupljeno pri Fr. P. Zajec, optik, Ljubljana, Stari trg 9. Ceniki brezplačna.

—lj Jadranšč! Drevi ob 20. bo predaval na članskem sestanku g. dr. C. Oblak »Goethe in njegov odnos do prirode. Vsa kulturna Evropa se spominja vikinge gemija ob stoletnici njegove smrti. Pozivam vas, da pridejte na sestanek v čim večjem številu.

—lj Za spomladno sezono kupite trpežne lepe čevlje po najnižjih cenah pri A. Gorčič, Stari trg 15.

Iz Celja

—c Izreden glasbeni užitek se obeta Celjanom v soboto 16. t. m. večer ob 20. uri v malih dvoranih Celjskega doma na koncertu, ki ga prirede znani in nedvomno na najboljši »Slovenski vokalni kvintet« iz Ljubljane, v katerem sodelujejo gg. Štibernik, Jug, brata Petrovčič in Šulc. Spored koncerta je naslednji: Risto Savin: »Zori rumena rž«, »Nočni stražnik« in »Tehtni vzroke«, poje kvintet; Dr. B. Ivapcic: »Meh in A. Lajovic: »Pesem starca«, poje Milan Jug; Zd. Fibich: »Tiha noč«, Jos. Šuk: »Ban Varadinski in kralj Matjaž« in Oskar Dev: »Na poljanik«, poje kvintet; L. M. Škerjanc: »Vizija« in A. Lajovic: »Veter veje«, poje Roman Petrovčič; E. Adamič: »Kot iz tih zabljenje kapelek« in Sl. Oster: »Jurij in kaca belouška«, poje Tone Petrovčič; dr. A. Schwab: »Usehli cvet«, Z. Prelavec: »Nageljni rdeči« in »Fantov«, E. Adamič: »Oženil se bom« in »Serenada«, poje kvintet ter Cirila Pregija: »V mraku«, poje Milan Jug in »Med žitom«, poje Tone Petrovčič. Vstopnice se dobre v predprodaji v knjigarni Gorčič & Leskovsek na Kralja Petra cesti. Pri klavirju bo spremljal pevec g. prof. Janko Ravnik. Celjan, segajte pridno po vstopnicah!

—c Drevi bo v celjskem Mestnem gledališču vprizorjena znana Frankova drama »Vzroke«, v kateri nastopi kot gost v glavnih vlogah celjske drame g. Kralj. Ostale vloge so v rokah članov celjskega Dramaškega društva. Vstopnic je dovolj na razpolago v predprodaji v knjigarni Gorčič & Leskovsek, večer pa se bodo doble pri gledaliških blagajnah.

—c Društvo trgovskih in privatnih načelnih Jugoslavije »Merkur«, podružnica v Celju, bo imelo svoj letosni občni zbor v sredo 13. aprila ob 20. v malih dvoranih Nadravnega doma.

—c Izgubljeno. Od Spodnje Hudinje do Brega je bil izgubljen 8. t. m. stodinarski bankovcek. V Aleksandrovi ulici je izgubila 9. t. m. neka učiteljica črno usnjato denarnico z okrog 1.050 Din gotovine. Neka služkinja je izgubila 8. t. m. na Krekovem trgu 200 Din vreden zlat uhan. Pošteni najditejši naj oddajo najdene predmete pri predstojništvu celjske mestne policije.

Gospodarstvo

Ljubljanska Kreditna banka

V soboto, dne 9. t. m., se je vršila plečarna seja upravnega sveta Ljubljanske kreditne banke, na kateri je predložilo ravnateljstvo čisto bilanc zavoda za leto 1931, katera izkazuje sledeče postavke: Aktiva: gotovina Din 7.544.625.—, valute in devize Din 1.304.243.—, menice 70.246.874.—, lastni vred. panirji 17.256.619 Din, predujimi Din 6.866.808, dolžniki 398.696.748 Din, rezerve Din 20.826.435, inventar Din 1.053.673 konzorcijalni računi Din 30.480.848.—; passiva: delniška glavnica Din 50.000.000.—, rezervni fondi Din 11.629.703.—, pokojninski fond Din 5.391.279.—, vloge 266.170.885 Din, upniki Din 172.692.614.—, reeskont Din 44.844.855.—. Surovi dobiček leta 1931. znaša Din 7.343.696.— proti Din 7.481.261.— leta 1930. Po izvršenih odpisih na dvomljive terjative in po odbitku kurzne razlike pri državnih vrednostnih papirjih v znesku Din 3.175.144.— znaša čisti dobiček za leto 1931 Din 4.168.551.— proti Din 5.356.312.— za leto 1930. — Upravni svet je sklenil predlagati občnemu zboru zavoda, ki se vrši 7. maja 1932, sledče razdelitev čistega dobička: 1. dotacija rezervnemu fondu v znesku Din 1.000.000.—, 2. pokojninski fond v znesku Din 600.000.— in 3. izplačilo remuneracije uradništvu po Din 200.000.—. Ostanek Din 2.464.868.— naj se rezervira za izplačilo dividende, glede katere se prepusti odločitev prihodnjemu občnemu zboru banke. 248/n

—lj Trboveljski mladinski zbor koncertira v drugi v letosni sezoni v Ljubljani v nedeljo dne 17. t. m. ob 11. uri dop. v veliki unionski dvorani. Trboveljski mladinski zbor je v resnici izvršen, ima sveže mlade glasove, ki so prav izvrstno naštudirani. Zadnji koncert je napolnil unionsko dvorano. Prepričani smo, da bo imel obilen poset tudi v nedeljo, dne 17. t. m. Sedeži pa zelo nizkih cenah so v predprodaji v Matični knjigarni. Koncert bo v Filharmoniji.

—lj Trboveljski mladinski zbor koncertira v drugi v letosni sezoni v Ljubljani v nedeljo dne 17. t. m. ob 11. uri dop. v veliki unionski dvorani. Trboveljski mladinski zbor je v resnici izvršen, ima sveže mlade glasove, ki so prav izvrstno naštudirani. Zadnji koncert je napolnil unionsko dvorano. Prepričani smo, da bo imel obilen poset tudi v nedeljo, dne 17. t. m. Sedeži pa zelo nizkih cenah so v predprodaji v Matični knjigarni.

—lj Šentjakobski gledališči, oder ponov v soboto 16. in nedeljo 17. t. m. ob 20.15 prekrasno Dreyerjevo dramo v 4 dejanjih »Ljubljana sedemnajstega«, ki je doživelja že štiri popolna razprodane hiše. V glavnih vlogah nastopajo prvovalne moške. Gl. ženski vlogi igraata gdje. Wrischer Ervin in ga Metka Bučarjeva, gl. moške vloge pa so v rokah gg. Karusa, Petrovčiča in Skerija. V ostalih vlogah nastopa celokupen ansambel odra. Režijo drame g. Petrovčič. Ker so bili doseganje predstave popolnoma razprodane opozarjamemo občinstvo, da si kupi vstopnice že v predprodaji. Vstopnice se bodo doble ob četrtek dalje. Vse rezervirane vstopnice se morajo dvigniti najkasneje do 20 ure, ker se bodo sicer brezpostopno prodale dalje, na kar vijudno opozarjamemo občinstvo.

—lj X. delavski prosvetni večer »Svobode« bo jutri ob 20. uri v dvorani Delavske zbirnice. Spored je pester in lep. Govorni zbor Del. odra »Svobode« bo recitar Cuferjevo »Pesem fabriških težakov«. Delavska godba »Zarja zaigrala Trojanovo» »Pomladansko radost« in »Slavosteni koračnico«. Abs. koncert. in učiteljske glasbe pri Glasbeni Matici zapoje Pavčičev »Urač Musorskega«, »V kotu« in Adamičev »Mičikina ženitev«. Koncert. Drago Burger zapoje Nosovskega »Točno« Prochazkovo: »Zvezde ugašajoči in Schumannovo: »Nikar me ne vabište«. Kons. Brdnik zaigra na rog solo novo skladbo Jos. Skopika »Podoknica« in Poersterjevo: »Spominska knjiga«. Umetniška plesalka Katja Delaková zapleše Blattov: »Višar« in Petyrekov: »Odlomek iz cirkusa«. Pri klavirju je abs. kons. Pišča Menardjeva. C. Štukelj bo predaval o temi: »Človek in knjiga«. Delak in Božič bosta recitarja. Seliškarjev »Rudnik«. Stanko Bitenc pa poročal nekaj veselega. — Večer bo lep.

—lj Plesalca ura: Vpliv sonca na rastline (L. Peterlin); 12.15: Plošča; 12.45: Dnevne vesti; 13: Cas, plošča, borza; 17.30: Salonski kvintet; 18.30: Prof. P. Brežnik: Pupin Mihajlo, jugoslov. iznajditev; 19: Dr. N. Preobraženski: Ruščica; 19.30: Literarna ura: Magajna: Gornje mesto (Fr. Vodnik); 20: Prenos iz Prage (simfonični koncert); 22: Cas in poročila, napoved programa za naslednji dan.

Cetrtek, 14. aprila.

12.15: Plošča; 12.45: Dnevne vesti; 13: Cas, plošča, borza; 17.30: Salonski kvintet; 18.30: Dr. St. Gogala: Krščanstvo in markizem; 19: Dr. A. Bacic: Italijančina; 19.30: Dr. M. Rupelj: Srbohrvaščina; 20: Pero Horn: Poglavlje iz vzhodne Slovencev; 20.30: Pevski koncert gdje. Pie Igrišanov, prima donde bukarske kr. opere. Na kitaro jo spremlja g. N. Vamasesco; 21.15: Duet: klavir in harmonij, izvajata gdje. Gnejzda in g. Kaškarov; 2: Fantje na vasi, pevski kvartet (gg. Zvonimir, Jakob in Stane Lumbar in Pavlica Miro) poje slovenske narodne pesmi; 22.30: Cas, poročila in napoved programa za naslednji dan.

Petak, 15. aprila.

11.30: Šolska ura: Vpliv sonca na rastline (L. Peterlin); 12.15: Plošča; 12.45: Dnevne vesti; 13: Cas, plošča, borza; 17.30: Salonski kvintet; 18.30: Gospodinjska ura, vodi gdje. C. Krekova; 19: Dr. L. Sušnik: Francoččina; 19.30: Dr. V. Bohinec: Stvaranje čehoslov. države (prof. F. Maša); 20.30: Prenos iz Beograda; 22.30: Cas, poročila in napoved programa za naslednji dan.

Dirkališče za kolesarje in motocikliste

Zgradi ga agilni ŽSK Hermes ob razcepku kamniške in gorenjske proge

Ljubljana, 12. aprila.

Sport je pri nas že na visoki razvojni stopnji in ima vedno več zvestih pristaev in požrtvovanih delavcev, ki se zavedajo v polni meri velikega pomena telesne kulture za splošnost ter da sta sport in telesna kultura nerazdržljiva pojma. Vendar delujejo naši sportni klubki še nekoliko izolirani — tisto ter skromno — da javnost o njihovem delu in življenju ni vedno dovolj poučena. Zlasti o kolesarstvu — čeprav je tudi ta panoga sporta na višini — slišimo zelo malo.

Zato je gotovo naravnost senzacionalna vest, da dobimo še letos v Ljubljani veliko dirkališče za kolesarje, ki bo uporabno tudi za motociklistične dirke. Doslej so naši kolesarji prirejali le medkrajevne dirke na dajavo, na dirkališče pa niso smeli nitupati. Zgraditev tačnega dirkališča je pač vezvana z velikimi stroški, kar odloča predvsem. Zdi se pa tudi, da pri nas ni prave razumevanja za kolesarstvo, čeprav smo skoraj vse kolesarji, saj je v dravski banovini okrog 46.000 kolesarjev. V tem pogledu daleč zaostajamo za Zagrebom. Se pravi, smo zaostajali, kajti, kot je češno, letos dobiti dirkališče, ki bomo nanj lahko ponosni. V naši banovini je 60% vseh kolesarjev v državi, zato smo dirkališče najbolj pogrešali.

Mnogo Ljubljaničev niti ne ve, da je nastalo lani ob razcepku kam

Mie d' Aghonne:

Dustolovke

Roman

Mati je imela globoko razumevanje za vse plameče, mlado in zaljubljeno, kakor je rada zatrjevala. Zato je prav rada poslušala Maurice de Cizereta, ki ji je na dolgo in široko odkrival svoje srce. Smehljala se je, tu pa tam je skomignila z rameni, prijazno je gledala zaljubljenega mladeniča in ga pustila govoriti.

Ko je izlil v srce te širokogrudne in nežne matere tajno svoje vroče ljubezni, ki jo je čutil do njenih hčer, je čakal, kaj mu odgovori gospa de Marillac. Georgetta mati ga ni pustila dolgo čakati; odgovorila je sladko, to da resno:

— Ne bom vam tajila, draga dete — dovolite, da vas nazovem tako — da mi je vaša prošnja v veliko čast in da bi vam rada takoj odgovorila da Razumeti pa morate moje pomisleke, Georgetta je stara šele sedemnajst let, njena sestra pa že petindvajset. Za Klaro bi bil to prekrut udarec, če bi se njeni mlajši sestri omogožila pred njo. Odložimo vaše načrte na poznejši čas. Se bova že še pomenila o njih.

Tega, kar ste mi zdajle odgovoril, ne morem smatrati za zadnjo besedo. To me sili v obup. Vi, gospa, ki ste vedno tako dobri, vi bi hoteli prpraviti meni in gospodični Georgetti take muke? Ne, tega ne morem verjeti...

— Čakali ne pomeni, da je treba obnpati, — je odgovorila gospa de Marillac.

— Ah, gospa, ne bodite kruti s svojo hčenko, ki bo z menoj zelo srečna, to vam prizegam; in imejte z menoj vsaj malo sočutja.

Gospa de Marillac je odgovorila pršno, obenem pa trezno:

— Prav rada bi ustregla vaši želji, toda če je Georgetta moja hči, ima Klarja v mojem srcu enake pravice kakor ona in verjame mi, da še preveč čutim, kako bi bil ponos moje starejše hčerke užaljen, če bi se njeni mlajši sestri omogožila. Zato vam ne morem dati dovoljenja, dokler tudi ona ne najde moža po svojem okusu.

— Obrem se na gospodično Klaro! — je vzliknil Maurice. — Vem, da je dobra, da ima angelsko srce, in prepričan sem, da bi ne hotela zakriti nesreče svoje sestre in obupoma moža, ki bi jo rad imel za svojo sestro.

— O tem se pomeniva pozneje, — je ponovila gospa de Marillac; vstala je in prijazno odslovila zaljubljenega mladeniča.

Niti na misel ji ni prišlo, da bi spravila Maurice de Cizereta v obup, saj je sama spremno napeljala vse tako, da je prišel snubiti njeni hčerki. Toda zdele se ji je dostojnejše in parmetnejše ne sprejeti z odprtimi rokami, kar ji je bilo ponujeno s tako ognjevitostjo.

Nekaj mi po tem razgovoru so se srečale dame de Marillac in gospod de Cizeret na promenadi. Pri prvem pogledu na svojo ljubljeno je Maurice ves obupan opazil, da se je nekam čudno izpremenila. Njen obraz je bil bled, v

njenih očeh so bili še sledovi nedavno prekritih solz in v njem smehljaju ni bilo več tiste veselje mikavnosti, ki jo je imel Maurice tako rad.

V vedenju gospe de Marillac in Klare pa ni bilo niti najmanje izpremembe. Obe sta bili z njim prijazni.

Maurice je malo pokramljal z njima, potem je pa ujel trenutek, da je lahko govoril s svojo izvoljenko med štirimi očmi.

— Kaj se je zgodilo z vami? — jo je vprašal. — Pozna se vam že na prvi pogled, da trpite.

— Saj sem vam dejala Maurice, vasa ali božja! — je odgovorila, — in mislim, da bom prav kmalu zapustila rodbino in se zatekla v samostan.

— Ne govorite tega, Georgetta! — je vzliknil Maurice; — to me spravi v obup.

— Žal je obup odslej najina skupna usoda, — je vzdrhnila Georgetta. — Vem, kaj je vam odgovorila moja mati. Sama najbolje vem, kaj pomeni to za vas in zame. Vem, kaj se godi v Klarnem srcu in duši. Poznam njene zahteve in namere. Moja sestra se ne bo nikoli omožila, o tem ste lahko prepričani, Maurice.

— Zakaj pa ne? — je vprašal Maurice prestrašeno.

— Ker sanja o idealu, ki ga ne bo na svetu nikoli srečala. Dobila bi rada mladega, lepega in bogatega moža. Za denar ji ni. Posvetne stvari je sploh ne milkajo in po bogastvu hrepeli tako zelo samo zato, da bi se tem bolj odrešila vsega vsakdanjega in materialnega. Njeni bodoči moži mora biti zelo inteligenčni. V njegovi preteklosti ne sme biti niti najmanjša senca, celo spomina ne; pred Klaro ne sme nobena postati kraljica njegovega srca. Klara zahteva baš tako idealno čisto kakor neizmerno ljubezen. Skratka, moja sestra sanja o nemogočem in zato vam ponavljam, da vstopim prav kmalu v samostan.

Maurice je mislil, da ima sestra njebove izvoljenke precudne pretenzioni in to ji je zameril. Sčasnil je govoriti še enkrat z gospo de Marillac. Če nena sta reka hči vztraja na tem, da ji pošte bog za moža enega svojih neomadeževanih arhangelov, poreča materi, da to še dače ne more biti razlog, da bi postila Georgetto v samostan, kajti utemnilo bi se zgoditi, da bi izgubila obe hčeri.

Maurice Georgetti ni povedal, kaj namerava; svoje srce ji je odkrival tako naudrušeno, tolikokrat ji je ponovil, da jo ljubi, da jo obožuje in da bosta srečna v skupnem življenju, da je lepa nesrečnica končno dovolila, da je srečen smehljai razjasnil njen otožni obraz.

Drugi dan je skušal Maurice govoriti z Georgettinom materjo, toda okrog gospe de Marillac je bilo kot natašč zbranih toliko ljudi, da se jih ni mogla odikritati in sprejeti svojega bodočega zeta v avdijenco.

Zaljubljenec se ji ni prav nič smrildil, da moral tako dolgo čakati in da je njegova nestropnost s tem le natašča.

Maurice je bil tako obupan, da je napisal po šestih dneh brezupnega cakanja Rogeru naslednje pismo:

Dragi Roger!

Izkazali sta mi preveč simpatij, da se ne bi obrnil na Vas še enkrat. Moja nesreča je brezmejna.

Vsa mati me je zavrnila tako, da sem ves obupan. Ko sem stopil pred njo in zasrnabil gospodično Georgetto, mi je odgovorila, da niti

misliti ni na to, dokler se ne omoži njena starejša hči.

Hotel sem govoriti z Vašo matijo še enkrat, pa se mi ni posrečilo. Priskočite mi na pomoč, dragi Roger... Odpotujte iz Pariza in pozurite se sem.

Zanašam se v polni meri na Vas.

Maurice de Cizeret.

Z obratno pošto je prejel Maurice naslednji odgovor:

Dragi Maurice!

Ta hiš je morem odpotovati iz Pariza. Snoči sem zaigral v budarju neke damice dva tisoč frankov. Moram zopet igrati, da jih dobim nazaj, kajti ta dva tisočaka zelo pogrešam.

Malo pozneje, ne rečem, da bi me ne mikal izprehod z Vami po obali, zdaj je pa to izključeno.

Globoko udani

Roger de Marillac.

Lepi Roger je dobil z obratno pošto priporočeno pismo, ki mu je v njem Maurice pisal:

Dragi, ne igrajte revanje, če se to še in zgodilo. Poznam Vas, izgubili boste, namesto da bi dobili v veriga, ki Vas priklepa k budarju dotedne damice, postane s tem še krepkejsa.

Prihagam štiri tisočake, ki Vam jih dajem na razpolago. Stvar je važnejša nego jo Vam morem opisati.

Vaš prijatelj

Maurice de Cizeret.

To pismo se bilo Rogeru zelo dobrodošlo in zadovoljivo se je smehnil, ko ga je prečital. Tisočake je spretno spravil v žep. Naročil je slagi, kaj mu mora preskrbiti, potem je pa posesti po vrsti na hitro roko vse svoje znanki in načrti, da dobi tu pa tam pod pretvezo skrajnega odhoda... nekaj daril in da najema nekaj posojil iz ljubezni, kakor je pogosto storil in na kar je potem dočula pozabil.

Zadovoljen s svojimi opravki in s samim seboj se je odpeljal iz Pariza.

Možitev mlajše sestre s tem prijaznim Cizeretom mi je bila močno po volji.

— Vi ste pa res imenilen dečko! — je vzliknil Cizeret, ko ga je zagledal.

— Mar ste kdaj dvomili o tem? — je odgovoril Roger in pripomnil: — Saj dobro veste, da sem vedno pripravljen primiti sem, če me še tako malo mika, da sem vam morem storiti uslužo.

Maurice mu je kreplko stisnil roko, trdno verujč v iskrenost njegovega prijateljstva.

Pojdite in povejte mi, kako ste opravili z mojo materjo, — je dejal Roger. — Vedeti moram, kako stvar stoji, preden pojdem pozdraviti svoje sestri. Drugače bi utegnil zakriviti nerodnost, če bi ne vedel, kaj se je zgodilo tu v moji odsotnosti.

Odšla sta in spotoma je Maurice pripravoval, Roger pa poslušal besede, ki so jih bili izmenjali med seboj gospo de Marillac, gospodična Georgetta in gospod de Cizeret, zlasti pa to, kar je hotel de Cizeret reči, da bi zlomil odpor gospe de Marillac.

— Da, — je zaključil Maurice, — prileg vam, dragi Roger, da s tako imenim srečem ne morem več živeti.

— No, no, nikar ne obupavajte, — je odgovoril Roger. — Tu sem, bodite brez skrbi, bom že jaz uredil to tako, da bo vsem prav.

Mali oglasič

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakih za odgovor znakom! — Na vprašanja brez znakom se — odgovarjam. — Našmerni glas Din 5 —

Najcenejši nakup!

KONFEKCIJA — MODA ANTON PRESKER, LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 14.

22/T

ČEVLJI

NA OBROKE — TEMPO, Gledališka ulica 4 (nasproti opere)

19/T

MILATILNI POD

(skedenj) v izmeri 6.50×5.50, primeren za vsako porabo, dobro ohranjen, radi povečanja gospodarskega poslopnega poceni proda Jože Ambrožič, Ljubno, pošta Podnart.

1528

MALO POSESTVO

krasno, prodam. Spodnje Radvanje št. 48 pri Mariboru. 1530

MESARSKEGA VAJENCA

dobrih in poštenih staršev, s

hrano in stanovanjem v hiši —

sprejme takoj Joahim Solar.

Loški potok. 1526

TRPEZNI AFRIK MODROCI

samo Din 200.—

spadne fotelje, fino izdelane,

Din 1300.— prodaja

POSESTVO

obstoječe iz gospodarskega poslopnega, lepega sadnega vrta, njvi, travnikov ter dobro zaraščenih gozdov, 87 johov veliko, na katerem se redi 15 glad živine, prodam. Cena pri lastniku: Josip Vozelj, Stanga. 1525

RUD. SEVER,

LJUBLJANA, Marijin trg 2

Telefon 2622

Razvoj sveta gre od vasi k mestu

Zanimivi podatki o naglem porastu števila mest z nad 100.000 prebivalcev

Z vedno večjo hitrostjo narašča število velemetov in ljudi, ki se selijo s kmetov v mesta. Razvoj sveta gre vedno razločneje od vasi k mestu. V tem pogledu je zanimivo delo profesorja dr. Viktorja Deznala, ki je izšlo te dni v Bruslju. Delo obravnava samo velemete, to se pravi taka mesta, ki štejejo najmanj 100.000 prebivalcev. Po splošni kritiki doslej veljavnih statističnih metod je prof. Deznal obdelal statistične podatke o velemetih in prišel do zelo zanimivih zaključkov.

Velemet je bilo na svetu l. 1872 komaj 164, leta 1893 že 270, l. 1902 že 326, leta 1930 pa celo že 522. Z inkorporacijo gosto naseljenih predmetij je naraslo velemet l. 1930 okrog 570. Velemet prebivalstva teh velemet znaša 198.300.000, kar pomeni 10.6% vseh prebivalcev zemlje. Še bolj jasno sliko razvoja sveta dobimo, če sežemo daleč nazaj. Leta 1500 je bilo na svetu samo 7 mest, ki so štela nad 100.000 prebivalcev, 100 let pozneje že 13.200 let pozneje 14.300 let pozneje 21. itd. Največ velemet je sicer 94 odpade na Ameriko. Nemčija ima 53 mest z nad 100.000 prebivalcev, Anglija 45, Japonska 30, evropska Rusija 25, Italija 22, Francija 20 itd.

Tudi v redko naseljenih krajih se ljudje vedno bolj selijo z dežele v mestu. V starem veku so bila na svetu samo tri milijonska mesta Babilon, Rim in Ninive. Leta 1900 je bilo pa že 11 milijonskih mest, a leta 1930 že 32, ki so štela skupaj 68 milijonov prebivalcev. Od leta 1913 se je velemet milijonskih mest podvojilo. Mest, ki so imela po 2 milijona prebivalcev, je bilo leta 1913 8, sedaj jih je pa že 11. Posebno naglo gre ta razvoj v Evropi, kjer je bilo l. 1870 samo 70 velemet, l. 1876 že 121, l. 1930 pa celo že 241. Ti podatki govore sami dovolj jasno. Kažejo nam, da gre razvoj sveta zadnja desetletja skoraj z mrzlično naglico od vasi k mestu.

Katastrof velike elektrarne

V nedeljo popoldne se je porušil strojni oddelki velike hidroelektrarne v Predežemci pri Kralj. Gradcu ter zgradi s stanovanjskim poslopjem, položico jeza in polovico mostu v globino Labe. Srečno naključje je hotelo, da katastrofa ni zahtevala človeških žrtev, pač je pa materijalna škoda zelo velika. Samo izpraznitve struge bo veljala nad 5 milijonov Kč. Pr